

Bodem en ondergrond als 'zichtbaar' deel van de leefomgeving

Provincie Noord-Brabant

Liefje, liefje, wat moeten we nu doen?

We kunnen zo niet verder en ook niet terug naar toen

(Guus Meeuwis, 'terug naar toen')

**BRABANTSE
OMGEVINGSVISIE**

Sjoerd Sibbing, 10 juli 2017

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programmatische aanpak.

3 Decentrale regels

Eik bestuursorgaan heeft een gebiedsdekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

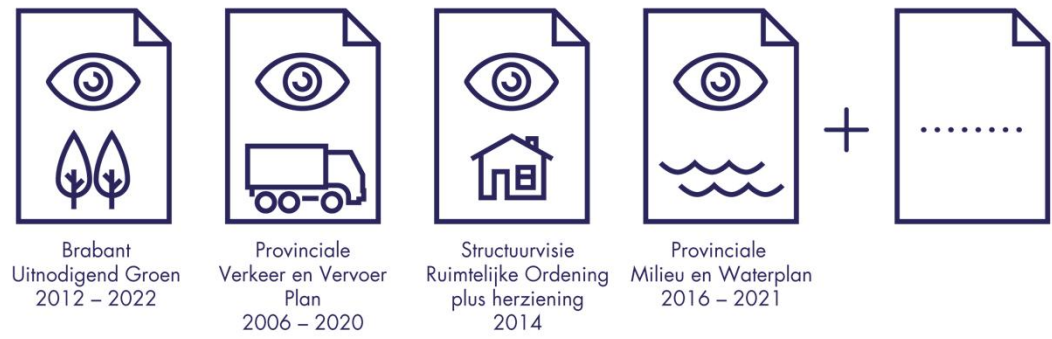
4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

Uitgangspunten omgevingswet

- 1. Omgevingsvisie vervangt bestaande beleidsplannen**
- 2. Wordt voor de lange termijn vastgesteld**
- 3. Is Integraal :heeft betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving, zoals verkeer en vervoer, water, milieu, natuur, gebruik van natuurlijke hulpbronnen, landbouw en cultureel erfgoed.**
- 4. Samenhangend, geen optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen.**

Q4 2017 ontwerp
Q4 2018 definitief

Waarom bodem en ondergrond belangrijk?

Waarom bodem en ondergrond belangrijk?

De bestuurlijke VNG-commissie, 7 juli 2016

Alle gemeenten van Nederland hebben op 1 januari 2021 bepaald hoe hun bodem en ondergrond ingezet kan worden voor hun maatschappelijke opgaven en dit geëffectueerd in de Omgevingsvisie en omgevingsplannen van de gemeente

Waarom bodem en ondergrond belangrijk?

De bestuurlijke VNG-commissie, 7 juli 2016

*Alle gemeenten van Nederland hebben op 1 januari 2021 bepaald hoe hun bodem en ondergrond **ingezet kan worden voor hun maatschappelijke opgaven** en dit geëffectueerd in de Omgevingsvisie en omgevingsplannen van de gemeente*

De leefomgeving

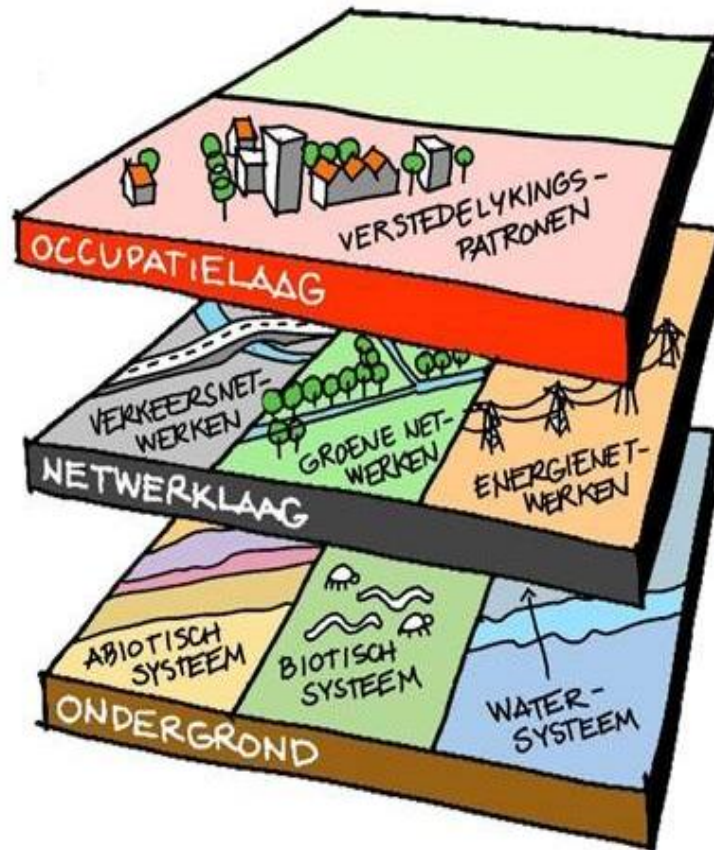

De leefomgeving

beleid, ontwikkelingen, trends

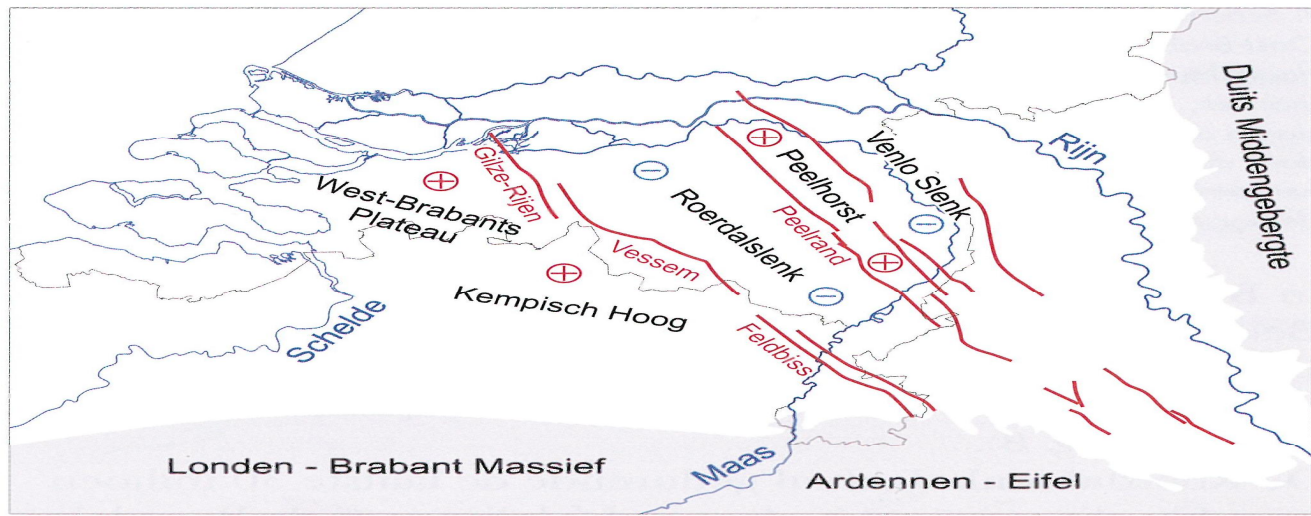
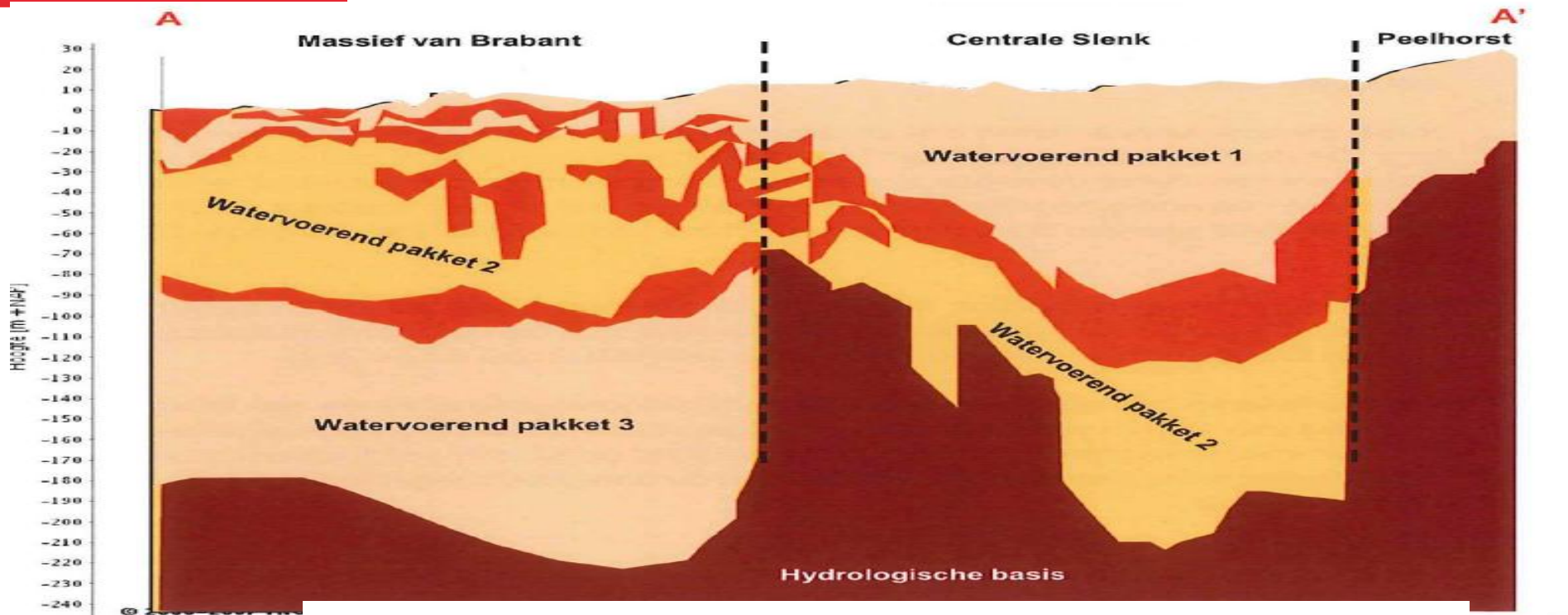
leidend

faciliterend

Provincie Noord-Brabant

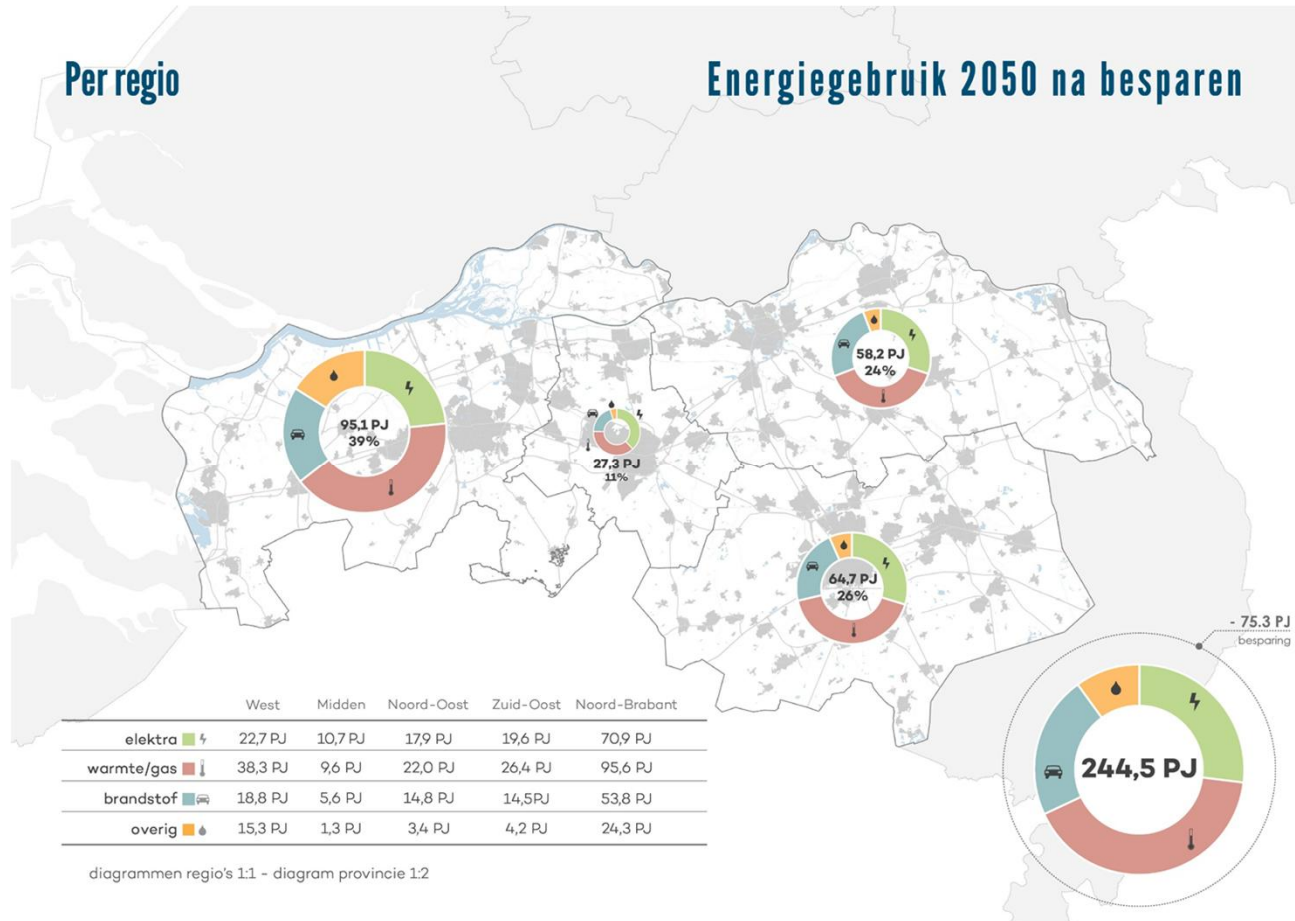
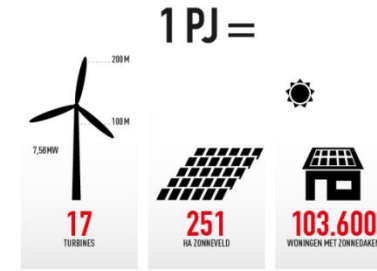

- stijgingsgebieden
- belangrijkste breuken
- ⊕ stijgende horsten
- ⊖ dalende slenken

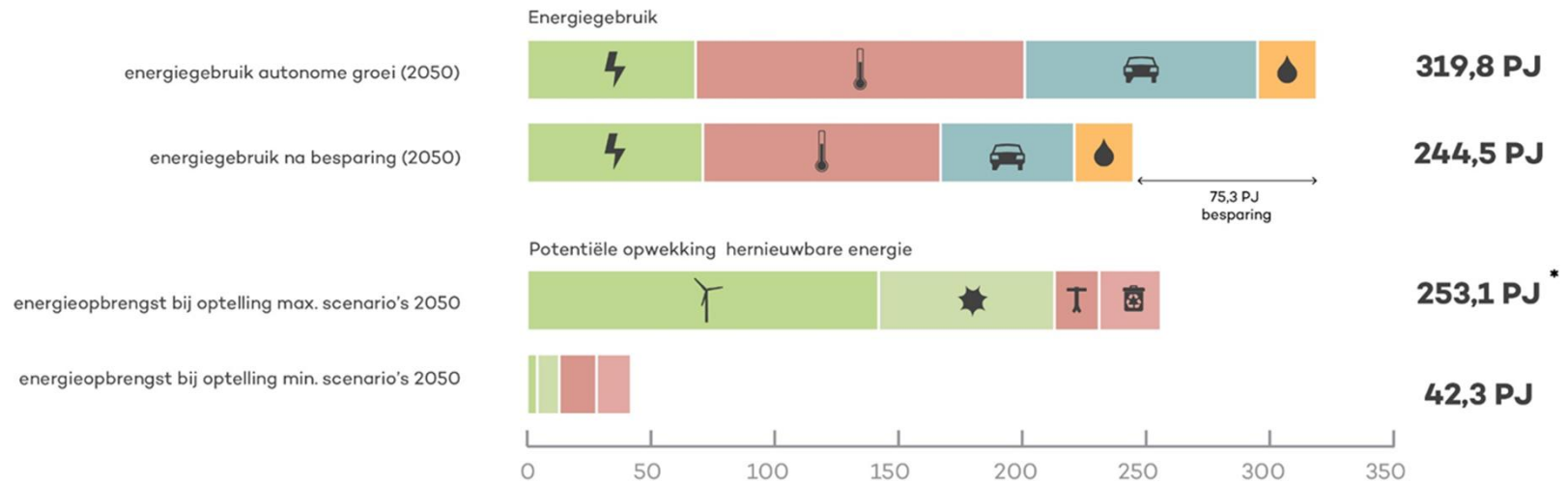
Trends met impact

1. Energietransitie

Hernieuwbaar potentieel

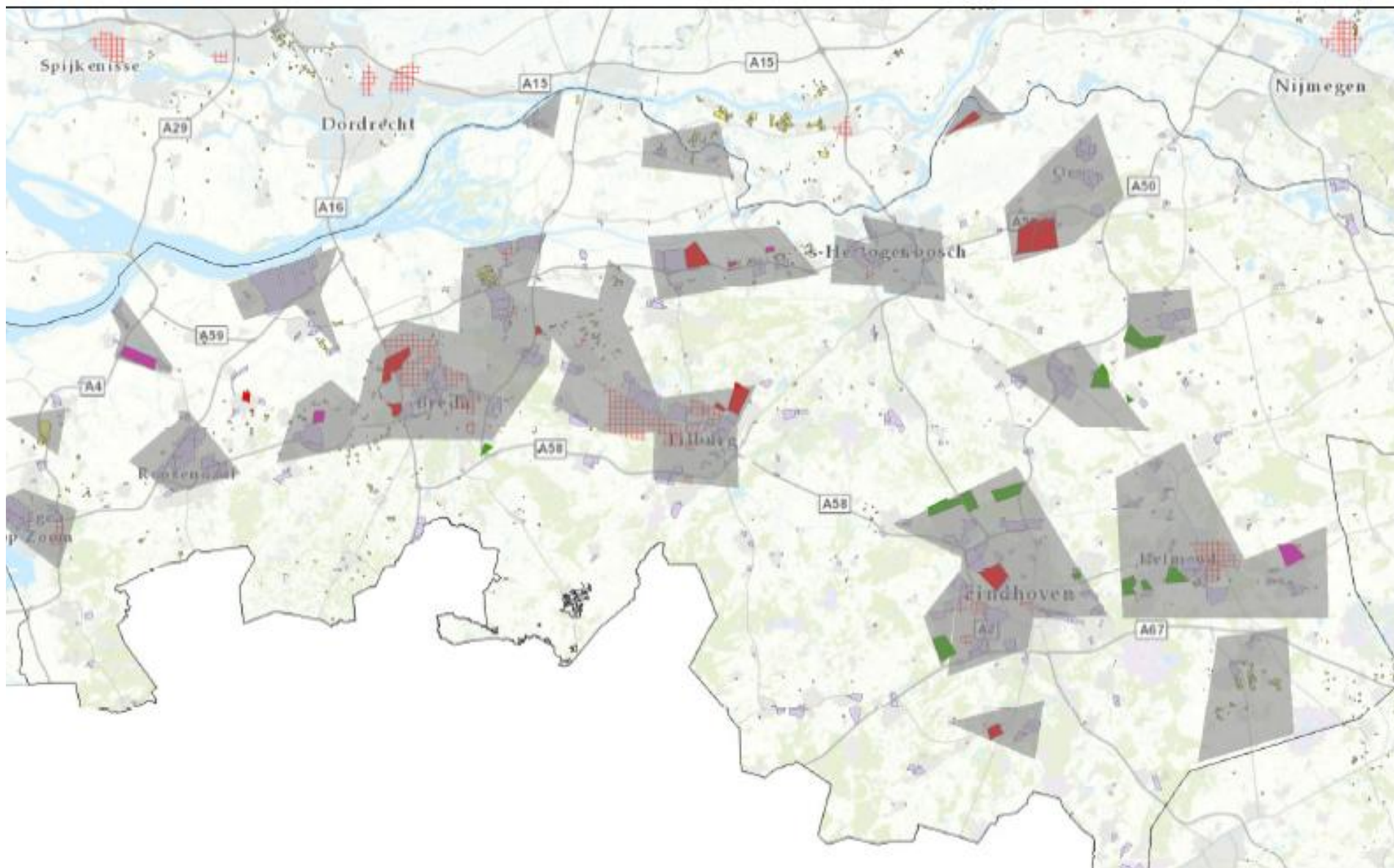

⚡ elektra
 🌡️ warmte/gas
 🚗 brandstof
 💧 overig

	Opwekking a.h.v. maximale scenario's	Opwekking a.h.v. kleinste scenario's
🌬️ windenergie	142,4 PJ	3,8 PJ
☀️ zonne-energie	70,9 PJ	9,1 PJ
🔥 geothermie	17,9 PJ	15,4 PJ
♻️ biomassa	24,8 PJ	14,0 PJ

* Dit betreft puur een theoretische optelling van alle scenario's en hierin is dan ook geen rekening gehouden met eventueel dubbel landgebruik.

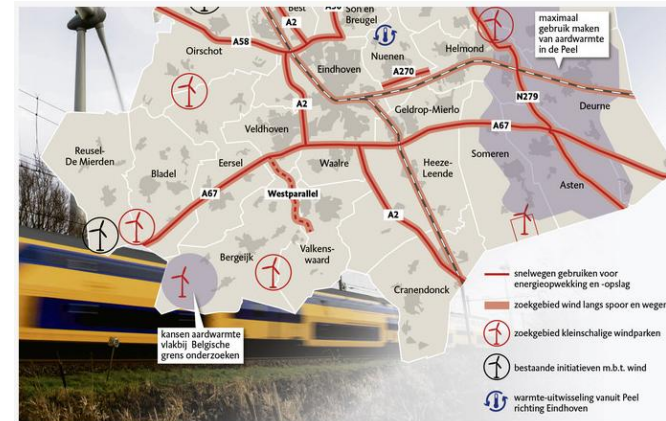
Warmtevraag 2050 = 24 PJ

Waar en wanneer?

Energieneutraal Brabant in 2050

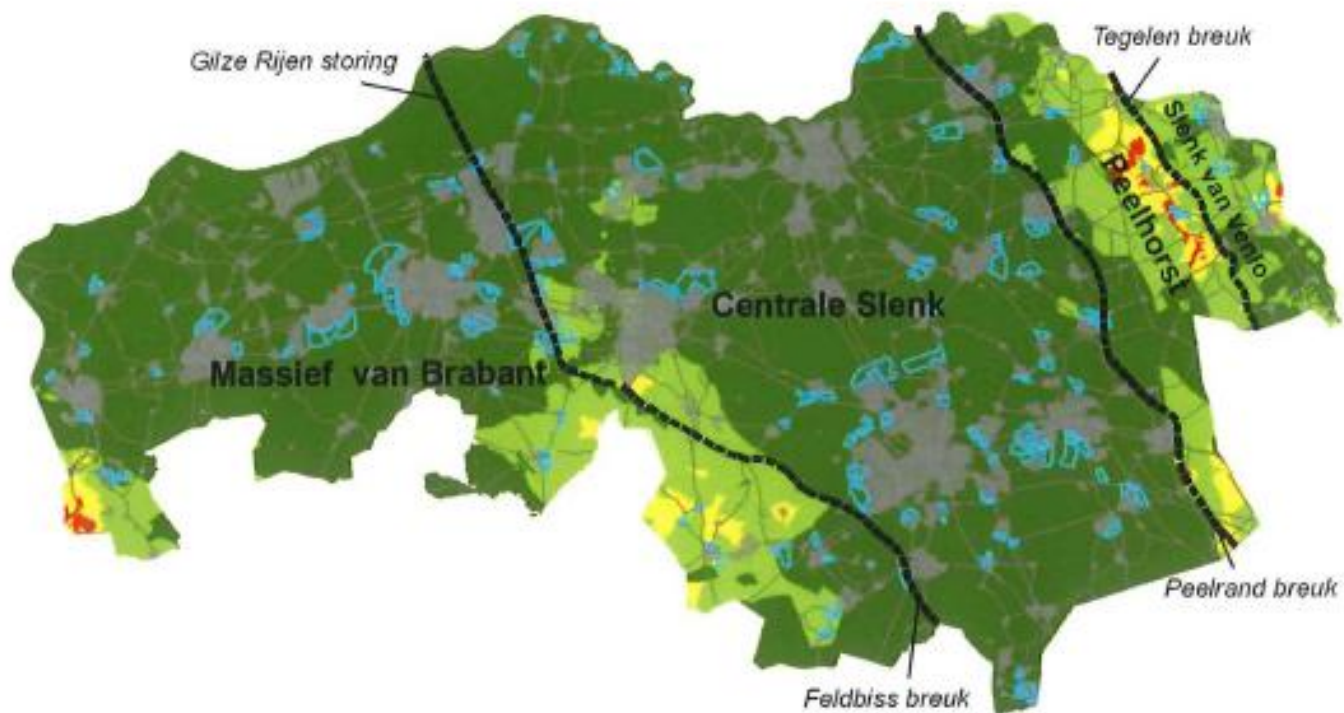
Paul van Liempd (Waalre):
“Ook het platteland ontkomt niet aan verandering. Daar moeten we het met de provincie over hebben. De vraag is niet óf, maar waar en wanneer.”

Kan Zuidoost-Brabant zelfvoorzienend en energieneutraal worden?

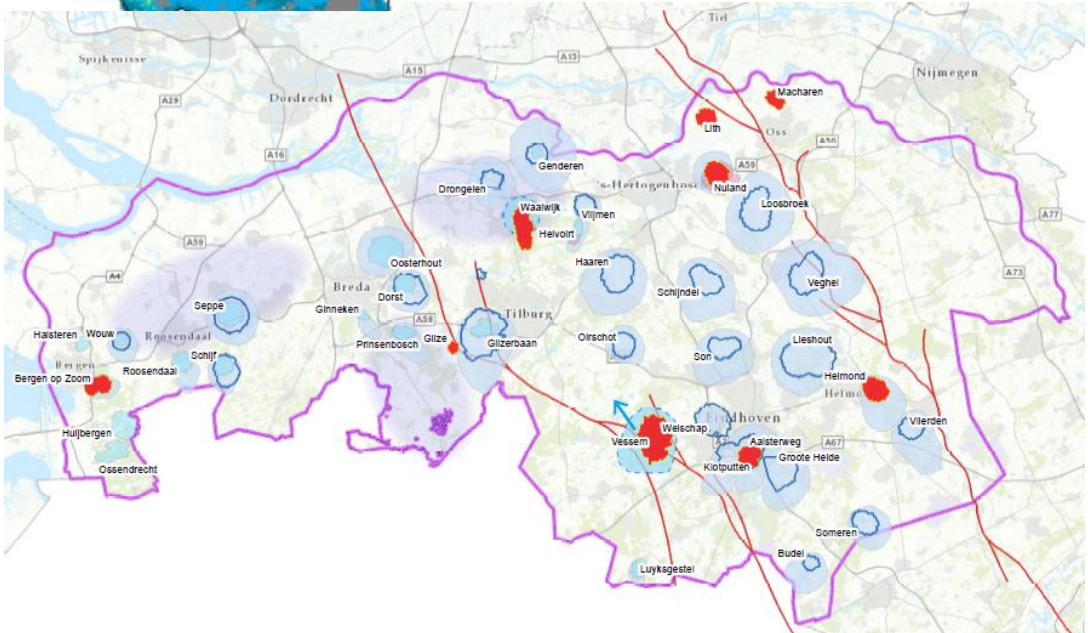
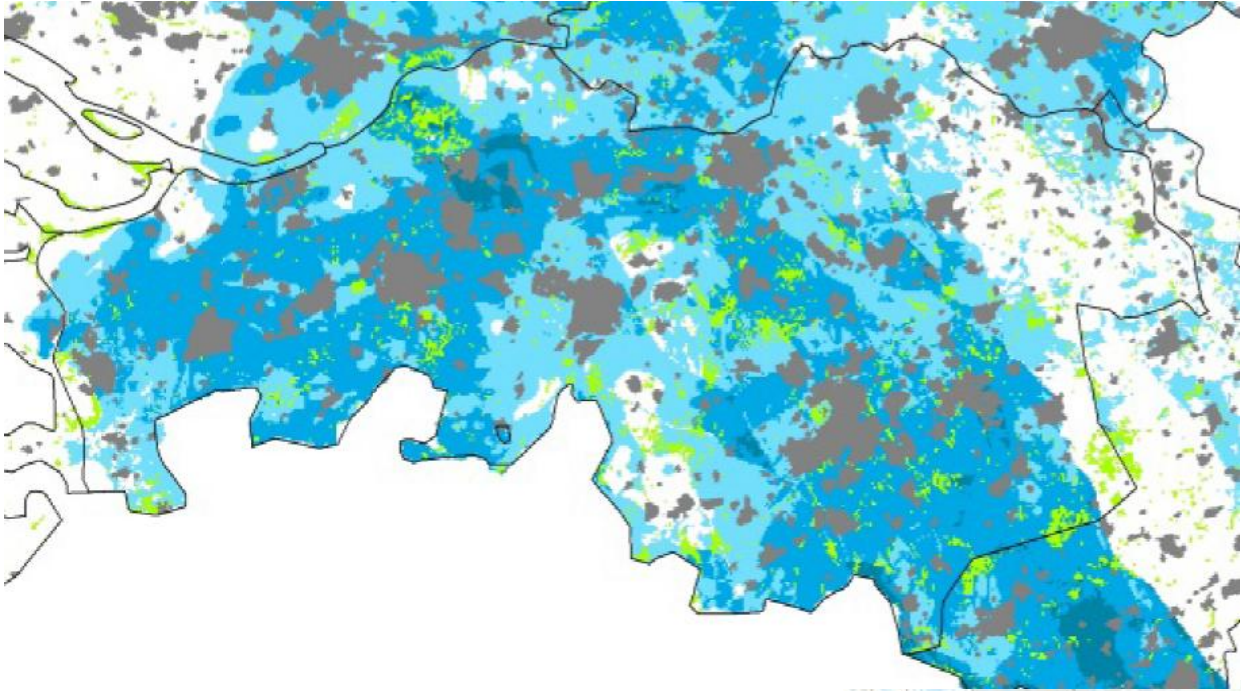

Bodemenergiesystemen

Provincie Noord-Brabant

2. Klimaatverandering

2. Klimaatverandering

800 van de 1100 huizen in Luyksgestel beschadigd: 'Schade is enorm'

LUYKSGESTEL - Nog altijd herstelt een deel van Brabant van het noodweer afgelopen week. Zo ook in Luyksgestel. Daar zijn 800 van de 1100 huizen beschadigd, vertelt een dakdekker aan Omroep Brabant.

Energie

het wordt droger

de zeespiegel stijgt

Natuur

Infrastructuur

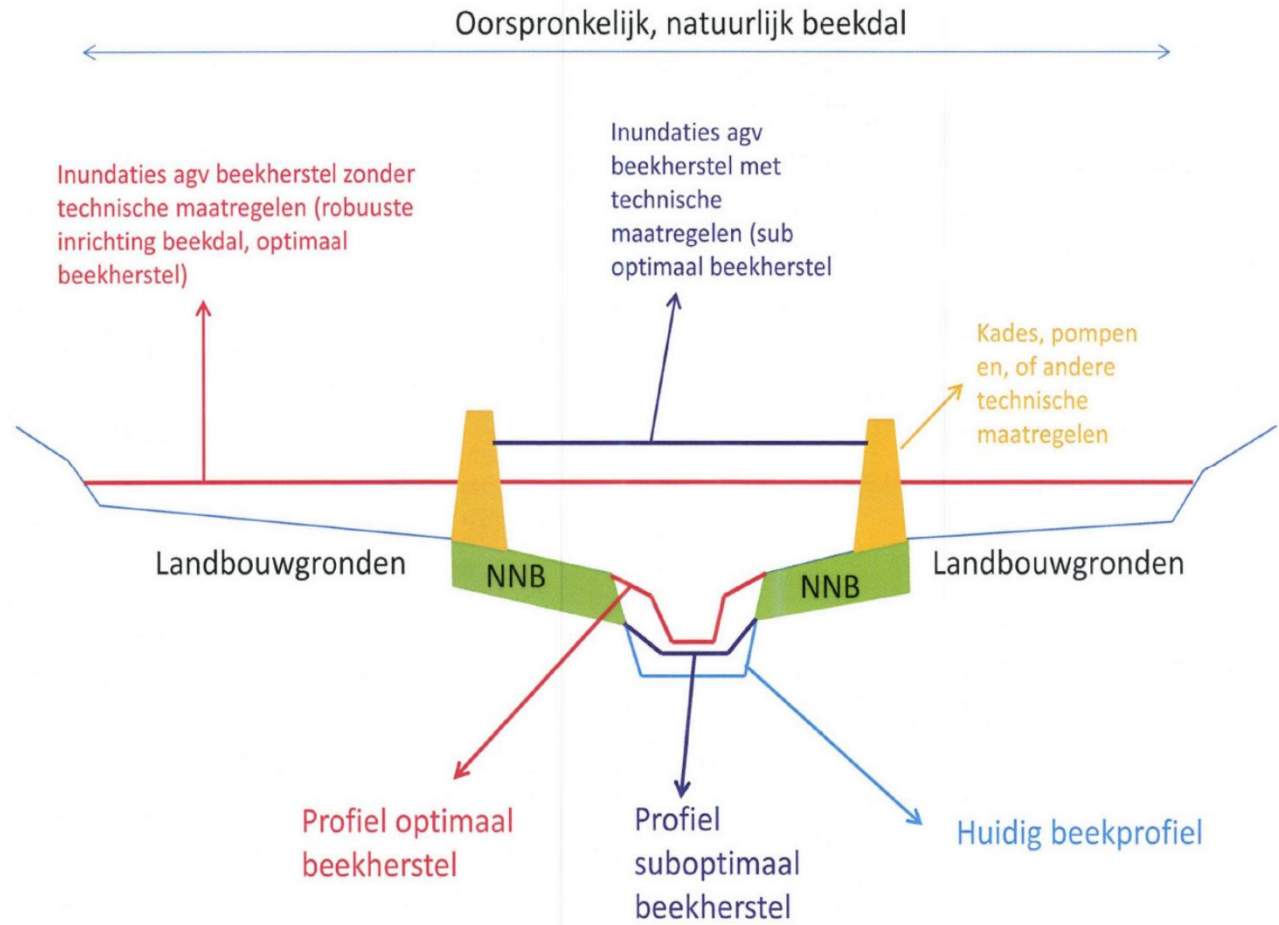

Recreatie en toerisme

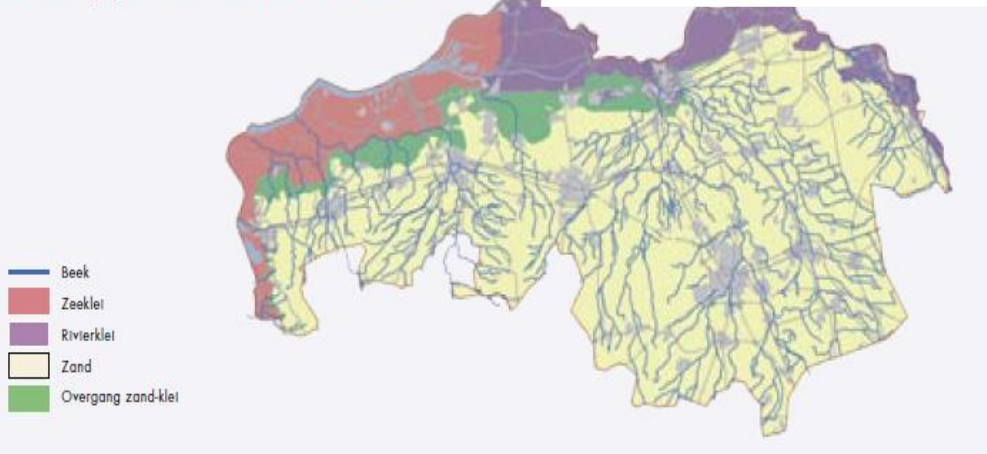

Gezondheid

beekdalen zijn de klimaatbuffers van de toekomst

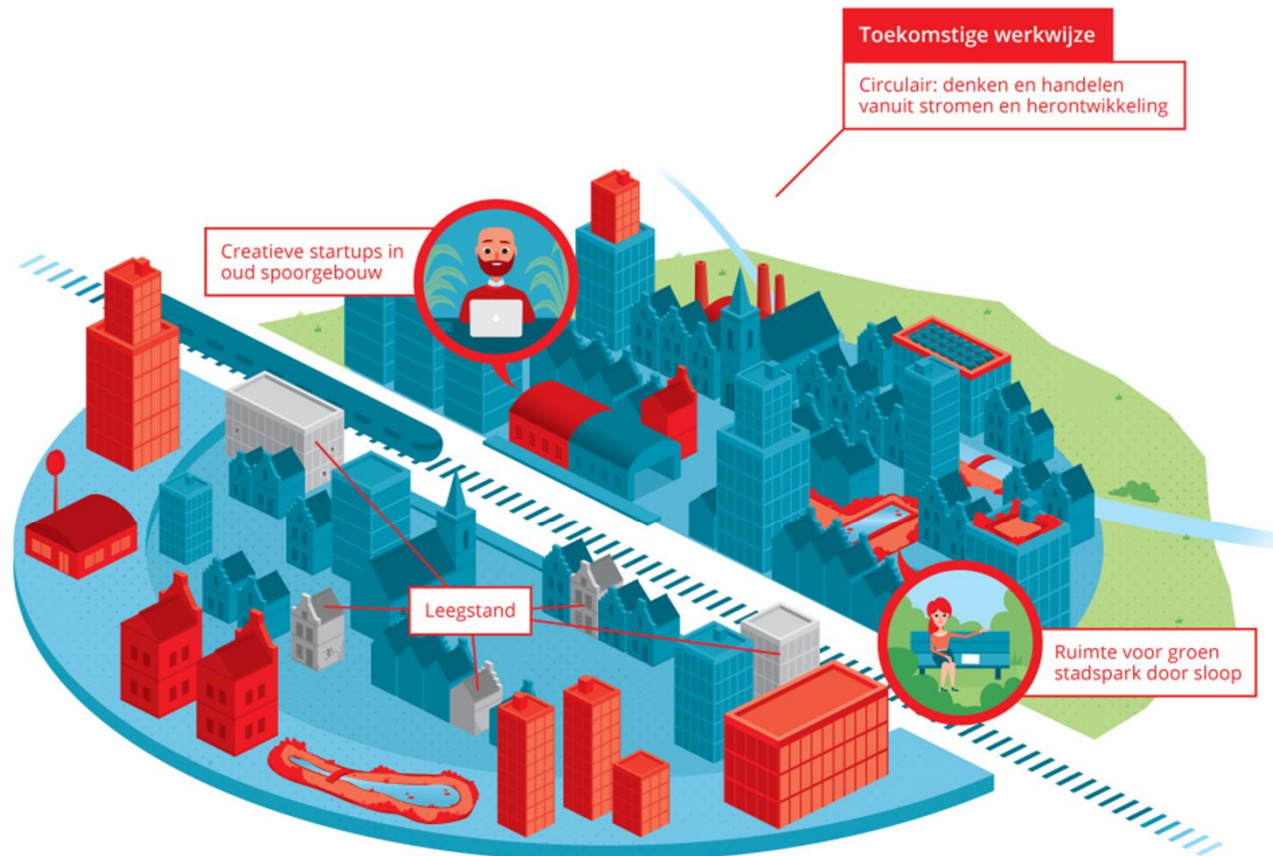

De belangrijkste beken van Noord-Brabant

3. Van lineaire naar circulaire verstedelijking.

- inbreiden is het nieuwe uitbreiden
- herbestemmen is het nieuwe bouwen

Huidige werkwijze

Lineair en plekgericht: op zoek naar nieuwe plekken voor programma

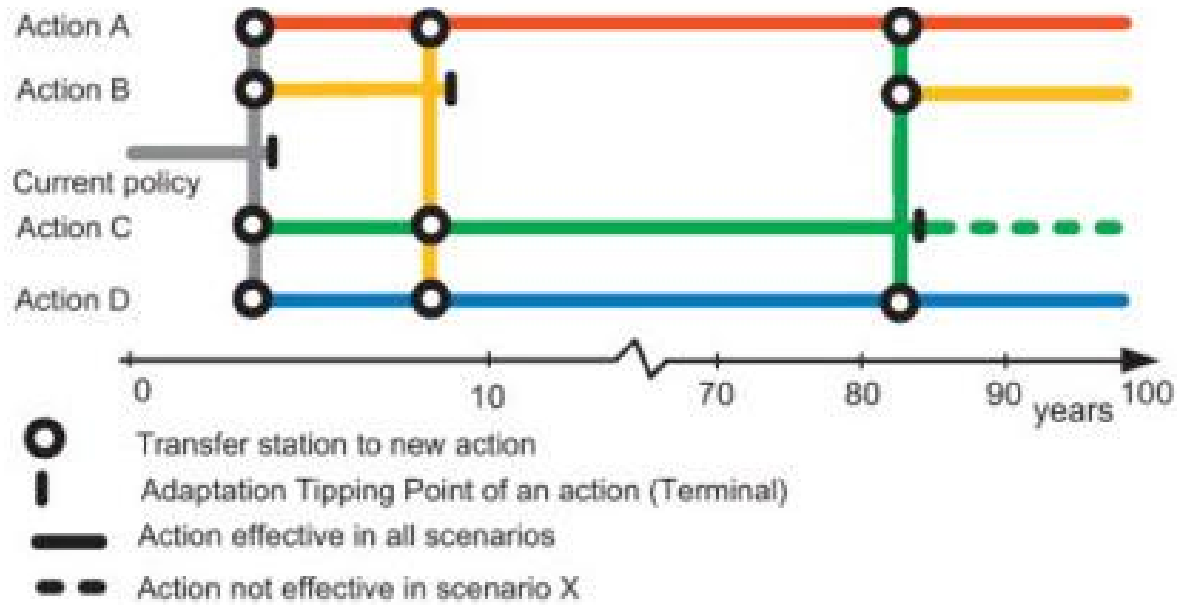
120.000 woningen in 2030
160.000 woningen in 2050

Wat moet nu morgen anders?

Adaptief, niet reactief!

Adaptation Pathways Map

Path actions	Relative Costs	Target effects	Side effects
1 ○	+++	+	0
2 ○	+++++	0	0
3 ○	+++	0	0
4 ○	+++	0	0
5 ○	0	0	-
6 ○	++++	0	-
7 ○	+++	0	-
8 ○	+	+	---
9 ○	++	+	---

Scorecard pathways

Waarom bodem en ondergrond belangrijk?

Voor meer info zie:

www.omgevingsvisieNB.nl

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

omgevingsvisie@brabant.nl

Twitter: @omgevingsvisieB